

Bogusława Gnela, Katarzyna Pokorna-Ignatowicz

WPROWADZENIE

Żyjemy w czasach dynamicznych zmian we wszystkich sferach życia politycznego, ekonomicznego i społecznego, spowodowanych między innymi postępującym procesem globalizacji, rodzeniem się nowych tendencji, idei i ruchów społecznych oraz rozwojem technologii komunikacyjnych. W ich wyniku zmieniają się warunki życia ludzi i pojawiają się nowe problemy i zjawiska wymagające naukowej analizy i refleksji, a w konsekwencji również dostosowania regulacji prawnych do zmieniającej się rzeczywistości. Właśnie tym zagadnieniom poświęcona została zasadnicza część tego numeru „Państwa i Społeczeństwa”, złożonego z dwóch części tematycznych.

Na pierwszą część składają się artykuły, których Autorzy analizują wybrane konteksty współczesności: w części „Prawo” rozważania Autorów dotyczą zagadnień przede wszystkim z zakresu prawa międzynarodowego publicznego, prawa handlowego i prawa cywilnego; w części „Media i komunikowanie” artykuły poświęcone zostały nowym zjawiskom w komunikacji społecznej i zmianom, jakie w wyniku rozwoju technologii medialnych zachodzą w systemach medialnych, edukacji i polityce. Myślą przewodnią obu tych części jest aktualność podjętych w nich wątków, które zresztą bardzo często przenikają się i uzupełniają wzajemnie. Na trzecią część numeru składają się dwa artykuły poświęcone historii myśli politycznej, w czwartej publikujemy recenzje oraz sprawozdania z ciekawych konferencji naukowych.

W części „Prawo” zamieszczono osiem artykułów, a rozpoczyna ją interesujące opracowanie Pawła Czubika na temat nieuznawania urzędowych dokumentów zagranicznych wystawianych w ramach jurysdykcji tzw. państw nieuznanych, zilustrowany przypadkiem Tureckiej Republiki Północnego Cypru. W kolejnym artykule Izabela Pilarczyk przedstawia skomplikowane kwestie prawne związane z rozwiązaniem spółki z o.o. „w organizacji”, będącej z założenia tymczasową postacią docelowej konstrukcji tej spółki jako osoby prawnej. Autorka podkreśla potrzebę ingerencji ustawodawcy w regulację ustania spółki „w organizacji”. Trzy następne opracowania dotyczą różnych kwestii związanych z cywilnoprawną odpowiedzialnością odszkodowawczą. Adam Pałka analizuje pojęcia bezprawności i niezgodności z prawem na tle deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej władzy publicznej, uregulowanej w Kodeksie cywilnym. Opowiada się za przyjęciem kryterium „niezgodności z prawem” jako przesłanki omawianej odpowiedzialności. Agnieszka Sowa przedstawia wpływ zachowania poszkodowanego na wysokość odszkodowania ustalanego w systemie odpowiedzialności kontraktowej. Z kolei Anna Marek analizuje sporny problem naprawienia szkody niemajątkowej w ramach odpowiedzialności *ex contractu*. Te dwa opracowania zawierają trafne wnioski dotyczące interpretacji obowiązujących przepisów prawnych. Następne artykuły poruszają zagadnienia związane z prawem umów. Agnieszka Kłós analizuje problem umowy powiernictwa w polskim prawie. Wskazuje na trudności związane z brakiem regulacji tej umowy przy jednoczesnym wzroście jej znaczenia w obrocie prawnym. Z kolei Karolina Polańska omawia umowy koncernowe i uznaje, że mimo braku typizacji tych umów w polskim prawie mogą być one zawierane na zasadzie swobody umów. Opracowanie Kamili Stefanek dotyczy komisji wojewódzkich do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych. Autorka wskazuje na wady pozasądowego systemu kompensacji szkód wynikłych z błędów medycznych i postuluje zmiany w regulacji kompetencji omawianych komisji.

Na część drugą, zatytułowaną „Media i komunikowanie” składa się siedem artykułów. Dwa pierwsze z nich dotyczą również regulacji prawnych, ale tych odnoszących się do sfery komunikowania masowego, dlatego zostały umieszczone w tej części. Danuta Waniek dokonuje analizy pojęcia „interes publiczny w radiofonii i telewizji” oraz dowodzi, że rozwój nowych technologii powoduje coraz większe przenikanie się i zbliżanie prawa radiofonii i telewizji z prawem telekomunikacyjnym. Z kolei Maja Ignatowicz analizuje ewolucje w prawie unijnym regulacji dotyczących lokowania produktu – zjawiska z jednej strony coraz powszechniej stosowanego w kinematografii i przemyśle audiowizualnym, a z drugiej w dalszym ciągu uważanego za kontrowersyjne.

Kolejne dwa artykuły poświęcone zostały polskiemu systemowi medialnemu. Magdalena Oleszkowicz charakteryzuje i porównuje aktywność polskich nadawców telewizyjnych w internecie, a Kinga Zdrojewska analizuje zmiany, jakie dokonały się w ostatnim czasie na polskim rynku radiofonii komercyjnej.

Kolejne teksty obrazują wpływ rozwoju i popularyzacji nowych technologii na sferę edukacji i polityki. Justyna Wojniak zajęła się „edurozrywką”, którą umożliwiło włączenie multimediiów w proces edukacji, szczególnie uwagę zwracając na ciekawe inicjatywy realizowane w ramach edukacji filmowej. Marta Majorek charakteryzuje projekt Indymedia jako przykład internetowej aktywności politycznej, której celem jest urzeczywistnienie radykalnej demokracji i niezależnego dziennikarstwa. Izabela Kraśnicka-Wilk podjęła się analizy tak zwanych gestów adaptacyjnych, czyli specyficznych zachowań niewerbalnych stosowanych nieświadomie lub mimowolnie przez osoby występujące publicznie.

Ostatnie dwa teksty, tworzące trzecią część numeru mają charakter historyczny. Michał Kowalówka analizuje myśl polityczną Stanisława Brzozowskiego i zastanawia się nad jej aktualnością w XXI wieku, natomiast Joanna Plata opisuje rodzenie się irlandzkiego ruchu kobiecego, jego specyfikę i dokonania. Numer zamykają recenzje publikacji naukowych i sprawozdania z ciekawych konferencji.